

PREHRAMBENI PROIZVODI SA POTENCIJALOM GEOGRAFSKIH OZNAKA U BOSNI I HERCEGOVINI

Dragan Brenjo¹, Vlado Pijunović², Ksenija Duka³

¹Agencija za bezbjednost hrane Bosne i Hercegovine, Kneza Višeslava bb,
88000 Mostar, Bosna i Hercegovina,

²NPC, FAO, UN House, Zmaja od Bosne bb, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

³Diplomac na Medicinskom fakultetu-smjer farmacija Univerziteta u Banjoj Luci,
Bosna i Hercegovina

Sažetak: Svi regionalni prehrambeni proizvodi nemaju potencijal geografske oznake (GO). Postoje neki osnovni uslovi da bi bili GO. Jedna od njih je veza između geografskog porijekla i proizvoda, reputacije, kvaliteta i/ili načina obrade. Što je još važnije, kvalitet, reputacija ili druge karakteristike proizvoda treba da se u suštini pripisuju njegovom geografskom porijeklu. Prirodni i/ili ljudski faktori treba da utiču na kvalitet regionalnog proizvoda. Drugi uslov je da proizvod treba da ima istorijsku pozadinu. Proizvod sa potencijalom GO treba da ima neke različite karakteristike od sličnih proizvoda sa drugog područja. Što je jača veza proizvoda sa njegovim porijeklom, specifičnošću i reputacijom, veći je njegov GO potencijal. Od aprila 2021. do februara 2022. godine autori su, uz podršku REU, FAO Projekta TCP/BIH/3801/C1, sprovedi terenska i literaturna istraživanja. Kako bi se identifikovali proizvodi sa potencijalom GO u BiH, obišli su 42 grada/opštine u kojima su obavljani intervjui sa predstavnicima institucija i naučnoistraživačkih ustanova, privrednih komora, zadruga/udruženja, poljoprivrednih proizvođača, nevladinih organizacija i udruženja potrošača. Pripremljen je upitnik koji je upućen na adrese svih gradova/opština u BiH. Svi podaci prikupljeni iz primarnih i sekundarnih izvora organizovani su prema regijama proizvodnje/prerade i kategorijama proizvoda. Takođe, određeno je klasifikovanje proizvoda prema entitetima, kantonima i regijama. Za određivanje prioriteta težina kriterijuma došlo se primjenom implementacije analitičko hijerarhijskog procesa (AHP). Sortiranje proizvoda izvršeno je prema njihovoj ukupnoj ocjeni. Identifikovano i obrađeno je 110 proizvoda, od kojih je 68 ispunilo kriterijume kao proizvodi sa potencijalom GO.

Ključne riječi: Hrana, geografska oznaka, potencijal

FOOD PRODUCTS WITH THE POTENTIAL OF GEOGRAPHICAL INDICATIONS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Dragan Brenjo¹, Vlado Pijunović², Ksenija Duka³

¹Food Safety Agency of B&H, Kneza Višeslava bb, 88000 Mostar,
Bosnia and Herzegovina

²NPC, FAO, UN House, Zmaja od Bosne bb, 71000 Sarajevo,
Bosnia and Herzegovina

³Faculty of Medicine - Department of Pharmacy, Save Mrkalja 14, 78000
Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Abstract: All regional food products do not have the potential of a geographical indication (GI). There are some basic conditions to be a GI. One of them is the connection between the geographical origin and the product, reputation, quality and/or processing method. More importantly, the quality, reputation or other characteristics of the product should be essentially attributable to its geographical origin. Natural and/or human factors should influence the quality of the regional product. Another condition is that the product should have a historical background. A product with GI potential should have some different characteristics from similar products from another area. The stronger the product's connection to its origin, specificity and reputation, the greater it is GI potential. From April 2021 to February 2022, the authors, with the support of REU, FAO Project TCP/BIH/3801/C1, conducted field and literature research. In order to identify products with GI potential in BiH, 42 cities/municipalities were visited where interviews were conducted with representatives of institutions, scientific research institutions, chambers of commerce, cooperatives/associations, agricultural producers, non-governmental organizations and consumer associations. A questionnaire was prepared and sent to the addresses of all cities/municipalities in Bosnia and Herzegovina. All data collected from primary and secondary sources are organized according to production/processing regions and product categories. Also, the classification of products according to entities, cantons and regions is determined. The prioritization of criteria weights was achieved by applying the implementation of the Analytical Hierarchy Process (AHP). Sorting of products, was done according to their overall rating. 110 products were identified and processed, of which 68 met the criteria as products with GI potential.

Keywords: Food, geographical indication, potential